

Teresa Lancholc

"Zbigniew Morsztyn na tle poezji
polskiej XVII w.", Janusz Pełc,
Warszawa 1973 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 17/51, 152

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) PELC Janusz: Zbigniew Morsztyn na tle poezji polskiej XVII w. Warszawa 1973, Wiedza Powsz., ss. 338, nrb. 2, ilustr., zł 30.-

Autor przedstawia koleje życia i analizuje spuściznę literacką Zbigniewa Morsztyna (zm. w 1689 r.), żołnierza, dworzana, urzędnika, a równocześnie poety, należącego do środowiska kulturowego arian polskich. Ukazuje związek jego twórczości z ariąską ideologią, a z drugiej strony - z siedemnastowieczną kulturą i literaturą polską i, szerzej, europejską. Uwydatnia cechy swoiste tej twórczości, obok wielu cech, które łączyły ją z barokową literaturą polską XVII w., a także rolę, jaką odgrywała w niej tradycja renesansowa, głównie polska, oraz tradycja antyczna.

BP/51/53

T.L.

(II) PIECHAŁ Marian: Dialog o czytelności Norwida. "Miesięcznik Literacki" 1973 nr 6 s. 48-58.

Esej poświęcony poglądom Norwida na temat popularnego i elitarnego nurtu kultury oraz rozumienia przez poetę istoty poezji. Norwid, zdając sobie sprawę z wewnętrznej sprzeczności kultury, przejawiającej się w konsumpcyjnym i kreacyjnym jej charakterze, uważał jednak, że jest ona dialektycznym czynnikiem rozwoju. Zwalczał literaturę popularną w obawie jej dominacji i rozciągał krąg odpowiedzialności za poziom czytelnictwa na autora, czytelnika i wydawcę. Postulował aktywny sposób czytania, w którym dzieło w miarę kolejnych modyfikacyjnych lektur staje się wspólną - stworzoną przez wyobraźnię i wiedzę - kreacją autora i czytelnika. W kontekście tak pojmowanej ontologii poetyckiej rozważa autor nowoczesność i prekursorstwo twórczości Norwida. W rozważania te wtopiona jest próba odtworzenia Norwidowskiej koncepcji sztuki jako świadomej autokreacji człowieka dążącego do przekroczenia własnych ograniczeń.

BP/51/54

Sl.J.